

PRIMER RECITAL D'ESPIRITUALS A GRANOLLERS DEL QUAL SE'N TÉ MEMÒRIA

Res millor que aquesta setmana dedicada a la Música de Jazz per aprofitar explicar-vos una reveladora història que, —entre les moltes intranscendents que em contava un mosso de casa meva, i que les recordo totes fil per randa, mentre em donava les sopes dels meus primers anys d'existència,— ha estat, poc temps després d'haver-se acabat l'última guerra mundial i motivat per una audició meravellosa d'espirituals negres, de registre perfecte, la que em va suggerir la idea d'una realitat del més alt valor anecdòtic, relacionada amb el cant espiritual negre i que consistí, fa més de mig segle, en uns recitals d'aquesta patètica modalitat de cant, interpretats per un negre de Jamaica, — que també podia ésser de la Nova Orleans ja que parlava l'anglès, el francès i l'espanyol,— llarg, vestit amb una mena de lliurea esquifida, bruta de mil suors, calces curtes sota genoll, sempre descalç, de mirada immensa i riure sorollós.

Esclau d'un anglès alt, calçat de mitja canya i fuet a la mà, bigoti vermell recargolat una i cent vegades, ull blau sense fons, que aposentat a l'hostal de cal Ros, ací a Granollers, on hi ha avui el cafè Comercial, comprava muls, aquestes bèsties híbrides, resistents i sofertes, quasi-invent de la pagesia catalana d'aquell temps, —això era a finals del vuit-cents,— que anaven destinats a suportar la feixuga càrrega, — feixuga pels que que no eren nats a les Illes Britàniques,— de l'imperi anglès a Egipte, el Sudan, la India, etc., etc.

El cant era executat davant d'un auditori ben singular, format per carreters, mossos de les quadres i els xerrics de la fonda, —entre els que s'hi trobava el meu narrador.

Els feia riure tant amb la cara que posava en cantar, amb els ulls en blanc, moltes vegades, i unes llàgrimes com cigrons que li rodolaven per les polloses galtes avall, deixant-hi un solc lluent que brillava a la llum de les espelmes que a la nit, abans d'anar-se'n homes i bèsties a jòc, servien per veure's'hi a fer-se el jaç, que al cap de pocs dies hi anava la gent del barri propi i d'altra, sortint-ne tots enriolats de la comèdia que feia aquell negre amb els seus crits i els seus plors i el seu posar els ulls en blanc...

La idea que el recital era d'espirituals, —és evident que es tractava d'una manifestació emotiva, profunda, crít fantàstic de sotmesa angoixa a un destí imposat per la tralla d'un amo que ho era perquè era més intel·ligent, més fort, d'una raça superior que disposava de recursos que sap si sobrenaturals per dominar els negres i servir-se'n pel què fos, — me la suggereix els mateixos esdeveniments que cada nit es repetien a la quadra de cal Ros, —aproximadament entre on avui està situada la barra i la porta que dona accés als billars, en aquell pany de paret hi havia les menjadores on circumstancialment dormien els carreters de pas i ara s'hi ajocava el nostre negre, lloc digne per a commemorar-ho amb una placa, — i pels que fàcilment es pot deduir de manera absoluta l'origen íntimament humà d'aquest cant, tal vegada el més patètic de tots...

Gairebé recordo el gust que tenia la sopa que, cullarada darrera cullarada, m'anava donant en Let, el pobre Let que es reventava de riure encara llavors, trenta o quaranta anys després, mentre m'explicava amb mímica que em feia obrir un pam de boca permetent ficar-hi la cullera plena, les facècies nocturnes d'aquell negre llarg, més llarg encara quan amb els braços i el mirar enlaire plorava l'impossible remotament oblidat d'una llibertat salvatgina: « Després d'abeurar la rècula de muls que el seu amo havia comprat durant el dia », contava en Let, « ja tots sabíem que anava a començar el sarau, i cada un dels mossos, carreters, i els xerrics, junt amb els veïns i altres, prenién lloc disposats a riure de valent amb les ganyotes que feia aquell taral·lirot, que començava treient-se molt cerimoniosament la lliurea, la penjava d'un clau, es quedava amb calces i semarreta de ratlles com les dels mariners, ens mirava a tots i començava a fer coses amb els ulls posant-se a cantar tot seguit sense parar fins al final, tan aviat de genolls, com dret amb els braços aixecats i mirant les teraninyes del sostre; eixarrancat es movia d'un costat a l'altre i els ulls se li mullaven caient-li llàgrimes cara avall; cada vegada els seus gestos eren més apusats i la seva veu més baixa i a vegades udolava com un gos... » De totes les expressions emprades per en Let en explicar-me aquest fet extraordinari, recordo punyent aquesta última de « udolava com un gos », ja que situa amb tota la seva profunditat sentimental l'escena nocturna de la quadra de cal Ros, amb l'auditori que no podia comprendre el dolor, que trobava el seu mitjà més simple d'exterioritzar-se amb un cant distant, completament estrany a la mentalitat d'unes gents civilitzades a còpia de lleis forjades des de la més remota antiguitat, que no era conscient de quin valor tenia un esclau com a home, que sí podia tenir penes se li toleraven dins l'escala de l'udol de gos...

Per tot això hom pot creure, sens dubte, que aquests foren els primers recitals d'espirituals a Granollers dels quals se'n té memòria.

PERE PERROT

Cant espiritual

quan s'ap

Oh, pobre pecador.
Oh, pobre pecador,
què faràs quan s'ap

Ensopegaràs amb l'
Què faràs quan s'ap
El toc abusarà el d
Què faràs quan s'ap

Tenia el cap ben xer
Què faràs quan s'ap
Podia testificar-ho h
Què faràs quan s'ap

El flagellaren dalt.
Què faràs quan s'ap
Assotaren aquest ho
Què faràs quan s'ap

Li clavaren les man
Què faràs quan s'ap
El martell se sentia
Què faràs quan s'ap

Oh, pobre pecador.
Oh, pobre pecador,
què faràs quan s'ap

amb la tromp

No s'acaben amb m
Uns dits purs alçar
silenci de Déu,
cada dia i per semp
el silenci em dona l'

Mira com lluitaven
folls reis que volien
Aquesta feixuga raó
els guerrers monarq

No t'ha de commou
que vegis més clares
I et diré que els neg
perquè, quan els pen

Si les barques no su
pescador, bona clos
si la vela no guany
la suor de l'home de

Ara els camps són e
i anirem a la terra
on el blat ja creix.
Tots els pous són se
i anirem fins a l'aig
a calmar la set.

A la naixença del r
alt arquer solitari,
des de l'origen de l'
dispara'm sageta co